

Orígens de la població europea

El tema és delicat. D'una banda, perquè la recerca en aquest camp és molt activa, les conclusions poden variar ràpidament i caldria ser expert en dues ciències —genètica i lingüística— i en la seva confluència; d'una altra, perquè certes conclusions sobre les llengües poden ser molt especulatives i els autors no coincideixen. Encara més, les interpretacions poden derivar cap a versions pertorbadores i interessades en aspectes no científics.

La revista *Nature* ha publicat un treball que arriba a la conclusió que els europeus descendeixen d'una població procedent de l'estepa russa que va entrar a Europa fa uns quatre mil cinc-cents anys. El treball es basa en l'anàlisi de la composició genètica d'individus que van viure a Europa fa de vuit mil a tres mil anys. Sembla que majoritàriament els europeus resulten de l'encreuament de tres grups humans: els caçadors recol·lectors que vivien a Europa des del paleolític, els humans procedents d'Anatòlia que van arribar fa uns vuit mil anys —els introductors de la cultura neolítica— i els pastors nòmades, portadors d'armes de bronze, sorgits de les terres situades al nord dels mars Negre i Caspi i que van introduir les llengües indoeuropees. Fins ara, es creia que havien estat els grups que van entrar a Europa procedents d'Anatòlia els introductors de les llengües indoeuropees. Per exemple, a la península Ibèrica, un 25 % del genoma és herència de la gran migració de pastors sorgits de l'estepa russa, mentre que el 75 % restant procedeix de les poblacions arribades per Anatòlia, amb contribucions saharianes i nord-africanes de fa almenys vuit mil anys.

Les llengües indoeuropees estan àmpliament esteses per tot el món. A Europa, majoritàriament es parlen llengües indoeuropees, amb alguna inserció particular, com la uràlica. La hipotètica llengua original, com les seves descendents, era una llengua flexional (amb desinències, declinacions i conjugacions) per

Un patrimoni en ruïnes

Notícia (de la premsa gironina):

Una bona part del patrimoni industrial de les comarques gironines està amenaçat de ruïna... El futur de les instal·lacions de l'antiga Burés és incert.

PEP DUJANIS

sufixació. Entre altres característiques, les llengües indoeuropees tenen noms i verbs de composició molt variada, i els pronoms personals, els demostratius i els relatius presenten una flexió molt complexa. A més de l'estructura general de les llengües indoeuropees, podem assenyalar que certs mots d'ús fonamental han conservat el seu aspecte primitiu i són comuns a diverses llengües aparentment distants: *pare* i *mare* (català), *patēr* i *māter* (llatí), *pitar* i *mātar* (avèstic); tres és *trī* en sànscrit... Paraules destacables per la coincidència i la permanència són les parts del cos, els pronoms personals, alguns adverbis, un, dos, tres... i poll.

L'evolució de les llengües, dels gens i les migracions s'han estudiat paral·lelament, i les històries que se'n deriven són semblants. A la UdG s'ha elaborat una teoria matemàtica sobre la difusió de poblacions del neolític. En general no es confirmen els mites dels orígens nacionals, sovint tardans, ni els prejudicis racials, com ara el mite ari, d'infaust record. Les llengües tenen una evolució ràpida, més que el genoma, sobretot en els canvis fonètics i semàntics. La gramàtica és més lenta. Evolucionen amb les condicions ambientals, l'aïllament d'una població, els contactes culturals... En el cas dels indoeuropeus arribats de l'estepa, més que d'una ètnia hem d'entendre que parlem d'una cultura —sense idealitzar-la—, portadora d'una família lingüística i de trets tècnics, socials, religiosos i de costums, una població que s'encreuava amb els autòctons i no tenia inconvenient a incorporar nous termes lingüístics que trobaven en els nous assentaments.